

болгаш материалдарын тузгар база бугдурер тала- биле чурттар аразынын кенериг болгаш технологи- терини, кадрларны өм- ир, белетизер болгаш олар- ды керектинге белкер та- биле тастагын, улам кыш калды ажилдар өскө- бугдурелерин болгаш чурттар аразынын эртем- тектиг коллективтерин база лабораторияларын тургузар.

Программанын кадрлар та- лы-биле хандырлаганыче кезигеини куштедирерин ула деп керегин. Ол сору- биле сонугурады чурттар- ларын белетизерине гаш катан белетизерине ажилдыгын улам кыш калды талазы-биле куруштунган хемчеглерге алдан кылып база боттан- ымы турар.

ЭДЧ кезигунери чурттар- грамманын бирги черге- инде угланышкыныарнын матиэ-техниктиг болгаш роллотуг хандыргатта та- лы-биле ажилды калы чо- лулар.

ЭДЧ кезигуну чурт бир- программага кирдунган ажилдыгыла талазы- ге тус-тус хемчеглерге ажилды чурттар-биле дугу- туртуган байдалдарга ки- ринге бодунуң сонугура- лан кандыг-лаа уеде итер- тизер эргелиг.

Программаны боттаны- лы-биле холбашкан эконо- миктиг болгаш эртем-тех- ника ажилдыгынын айтырмаларын ЭДЧ кал- кал чугалаажып кеер- гаш оол улам ынайгы кел- дединин кол угланыш- кыныар тодардыр дээржи- нумунде демеделеп турар.

2-ги арын. 1985 ч. декабрь 20

ТЫВА АССР-НИҢ АГРОУЛЕТПҮР КОМПЛЕКЗИН ЭРГЕЛЕП БАШКАРАРЫН УЛАМ ЫҢАЙ САЙЗЫРАНГАЙ ЖЫДАР ДУГАЙЫНДА

(Уланчым. Этеин 1-ги арында).

— совхозтарга болгаш агроулетпүр комплекзинин өске-даа бүдүрүлгелеринге ажил-агыйын чорударынын экономиктиг байдалдарын деңизерин;
— аш-чем комплекзинин чарылбас кезектери болур бүдүрүлгелерин болгаш агроулетпүр комплекзинин ажил-агыйын чорударынын экономиктиг байдалдарын деңизерин;
— суурларын социал чаарты тургузар талазы-биле кемчелерин боттандырып, совхозтарга, тудуг органдарында болгаш

болбазырадылга бүдүртүлгелеринге быжык күш-ажылчы коллективтерин тургузарын, ортумак эвенонун болгаш массалыг профессионал кадрларын белектерин болгаш билиин бедидерин хандылар ужурулут.
Бодукур чыгырында эртем-бүдүрүлгелер адырларын ажил-чорудалганын экижидер, тус черин байддаларында таарыштыр агроулетпүр бүдүрүлгелеринин хөгжүлдезинге оларын салдарын күштедирерин дээш, урезин ажилын чорударын, чогуур уезинде сорттар солчушкуну болгаш сорттар чаартылганы, мал ажилында ветеринарлыг хандырылга дээш, малдын уксалыг составын шынар талазы-биле сайзыраңгайжыдары, мал-

ды өстүрерин экижидерин, уксалымында станцияларын болгаш малды тарып бооздыр станцияларын ажилы дээш Тыва АССР-ниң Агроулетпүр дорт хандырылар.
Агроулетпүр комплекзин эргелеп башкарынын системалында эге эвенонор болур районнарнын агроулетпүр каттыжымшынары болза:
— продукцияны доктааткан ассортимент-биле садарынның талазы-биле күрүненин чагыгыларын мыйла-күтүлдезинге, ону чедип алыры-биле совхозтарын, болбазырадылга, септелге, тудуг болгаш өске-даа бүдүрүлгелерин бооза организа-цияларын амыктыг ажил-

лаарында таарымчалыг бай-далдарын тургузарынын хандыкты муруй кичээлгейин салыр;
— эргелеп башкарылгага экономиктиг быраларын ажиллаарында, күш-ажыл-дын алыс түннелдеринге ажиллап турар бүтү кижилерин материалдыг сонуггалым дыка бедидеринге, бүтүл-бүдүрүлгелеринге коллективтер керенин болгаш бот-оругла-чарылганы калбаа-биле шийгездиринге, ашпаандырышкынын болгаш чөли бээрн экижидеринге үндөйлөш, күш-ажылчы коллективтерге ажил-агыйын инициативанын бүтү кемчел-биле калбартыр ужурулут.
Чангыс ай инженер ала-банын ажилын организа-

таарынын болгаш экижидеринин, совхозтарын болгаш өске-даа бүдүрүлгелерин материал-техниктиг курлавыр-лар-биле хандырынын ай-тырмаларын чогуур уезинде шийгездиринге, продукцияны белектерин болгаш сайгарынын организа-цияларын, совхозтарга болбазырадылга болгаш калага-лал базаларын хөгжүлдеринге, агроулетпүр, бүдүрүлгелеринге материалдыг болгаш транспорт хандырылганын, капитал тудугну улам сайзыраңгайжыдарынын агроулетпүр каттыжымшына-рынның удууртчулары бол-баш специалистерин оза кичээлгейин салыр ужурулут.
Тургустунан бүдүрүлгелерин амыктыг-биле

ажылаларын, хөжүмүнү дээш удууртчу кадрларын харыс-салгалыг болурун дугайында сагым салыр чө-черинин партия, совет органдарынын болгаш агроулетпүр комплекзинин эргеледиринин бүтү эвенонор кичээлгейинин теве-туге турар ужурулут.
Тыва АССР-ниң Агроулетпүр, СЭКП обкомунун кел-дем ажил-агыйын болгаш аш-чем улетпүрүнүн иккилди, СЭКП районнар, райкүе-комнар республиканын Агроулетпүр комитетин болгаш районнарнын агроулетпүр каттыжымшынарын кадрлар биле четчелер талазы-биле кемчелерин алыр, а ол ышкаш агроулетпүр комплекзинин эргелеп башка-рынын сайзыраңгайжыдар талазы-биле кемчелерин

дээш удууртчу кадрларын харыс-салгалыг болурун дугайында сагым салыр чө-черинин партия, совет органдарынын болгаш агроулетпүр комплекзинин эргеледиринин бүтү эвенонор кичээлгейинин теве-туге турар ужурулут.
Тыва АССР-ниң Агроулетпүр, СЭКП обкомунун кел-дем ажил-агыйын болгаш аш-чем улетпүрүнүн иккилди, СЭКП районнар, райкүе-комнар республиканын Агроулетпүр комитетин болгаш районнарнын агроулетпүр каттыжымшынарын кадрлар биле четчелер талазы-биле кемчелерин алыр, а ол ышкаш агроулетпүр комплекзинин эргелеп башка-рынын сайзыраңгайжыдар талазы-биле кемчелерин

боттандырып чорударында холбаштыр хосталган кижилерин ажилга киирерин болгаш доктаатканын чингелдерин, артык эргелерин боозын хандылар ужурулут.
СЭКП ТК-ның апрель болгаш октябрь (1985 ч.) Пленумдарын шийгездир-лерин боозар келде ажил-агыйын продукциянын бүдүрүлгелерин доктаамал өстүрерин, оон бурун калагаларын болгаш шынардыг бол-базырадылгазын, аш-чем продукцияны-биле чуртта-чы чонун иделегерин ханды-ларын Тыва АССР-ниң Агроулетпүр, районнар-ның агроулетпүр катты-жымшынарында, чер-чер-де партия, совет болгаш ажил-агыйын органдарында доктаал хүлээдирип турар.

Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң алдыгы чыыжынын ийиги сессиязы

1986 Чылда Тыва АССР-ниң Экономиктиг Болгаш Социал Хөгжүлдезиниң Күрүнө Планының Болгаш 1985 Чылда Планын Күүседип Турарының Дугайында

Тыва АССР-ниң Дээди Со-вединиң амгы сессиязы СЭКП-ның XXVII съездининге иделектиг белектерин теве-туге эртен эртин турар. Бо беш чылдың сөөлүг чыл чедип чыгырында доозар, СЭКП ТК-ның апрель болгаш октябрь (1985 ч.) Пленумдарын шийгездирерин боттандырып, аш-чем улетпүрүнүн иккилди, СЭКП районнар, райкүе-комнар республиканын Агроулетпүр комитетин болгаш районнарнын агроулетпүр каттыжымшынарын кадрлар биле четчелер талазы-биле кемчелерин алыр, а ол ышкаш агроулетпүр комплекзинин эргелеп башка-рынын сайзыраңгайжыдар талазы-биле кемчелерин

болгаш өске-даа продукция бүдүртүр болгаш сайгар-тынар.
1985 чылда дүктөн аңгыда, келде ажил-агыйын продукцияны күрүнө садар планнар бүтү көргүзүлгелер талазы-биле күтүлдезинге, ону чедип алыр, а ол ышкаш агроулетпүр комплекзинин эргелеп башка-рынын сайзыраңгайжыдар талазы-биле кемчелерин алыр, а ол ышкаш агроулетпүр комплекзинин эргелеп башка-рынын сайзыраңгайжыдар талазы-биле кемчелерин

лазы-биле чыл планын 19, ону сайгарынын кемчелерин 9, күш-ажылдың бүдүрүлгелерин 11 бүдүрүлгелер күтүлдезинге, ону чедип алыр, а ол ышкаш агроулетпүр комплекзинин эргелеп башка-рынын сайзыраңгайжыдар талазы-биле кемчелерин алыр, а ол ышкаш агроулетпүр комплекзинин эргелеп башка-рынын сайзыраңгайжыдар талазы-биле кемчелерин

Келде ажил-агыйын хөгжү-лдеринде шынгым четтестер бар. Хөжүм болбазырадыл-гынын системалыг болгаш келде ажил-агыйын культурала-рын тарып өстүреринин тех-нологияны каржызы-биле хан-дык турарында, сугат-тыг черлерин беримчелерин кудузулган картофель болгаш ногаа бүдүрүлгелерин күтүлдезинге, ону чедип алыр, а ол ышкаш агроулетпүр комплекзинин эргелеп башка-рынын сайзыраңгайжыдар талазы-биле кемчелерин алыр, а ол ышкаш агроулетпүр комплекзинин эргелеп башка-рынын сайзыраңгайжыдар талазы-биле кемчелерин

Ол планда көрдүнгөндөн 11,9 млн. рубльге өзөш бооп турар. Мөңгүн-Тайга, Суг-Хал районнардан база Кызыл хоорайдан аңгыда, республи-канын бүтү районнары үр-мөкөтү садар бараан саарыл-ганын планын күтүлдезинге баар деп турар. Ачы-дуза че-диргелеринин сайгарылганын нити кемчелерин күтүлде-не-даа боор болза, идик, шак, транспорт херекселерин, чур-талга бажынарын септээр, алгы-кештен болгаш кемден кылгаш даараары, мебель кылгыр, химиктиг арга-биле ашпап арылгаш талазы-биле план күтүлдезинге баар. Хем транспорт алап каан ажилы салдамын бедидеринин, агар транспортту чык-сөөртүлгүлү планын чедир күтүлдезинге деп, илеткелчи уламчылган.

Республикада ажил шагы-нын чилири белик болуп арттылаан. Ол чорук ылаң-чы улетпүр болгаш тудуг-ла хей бооп турар. Ажил шагын чидиргелерин 1,5 млн. рубльдин улетпүр продук-цияны чедир беримчелерин, 1,7 млн. рубльдин тудуг-монтаж ажилдары чедир күтүлдезинге.

Нитиел бүдүрүлгелерин амыктыг улам ылай бедидерин улетпүр курла-выр республиканын улус ажил-агыйын адырларында бар.

Илеткелчи 1986 чылда рес-публиканың экономиктиг болгаш социал хөгжүлдезиниң Күрүнө планынын төлө-вилегинде доктаган. Ук планын озагай талазы бол-за, улус ажил-агыйын хөгжүлдезинин темпелерин, өртем-техниктиг деңизинин дүрдүлгелерин, экономиканын структуралыг сайзыраңгайжыларын төлө-вилегин, он озагай талазы — келер чылдың чыг-от, ола-га-энергетика болгаш күш-ажыл курлавырларын өвөөш-ти ажиллап турган, хөгжүл-дени чедип алыры керенин.

Силерин чутгалалар көр-үрүр-биле база бадыларын-биле Тыва АССР-ниң Ми-нистрлер Чөвүлелиниң ки-рип турары 1986 чылда Тыва АССР-ниң экономиктиг болгаш социал хөгжүлде-зиниң Күрүнө планынын төлө-вилегин СЭКП ТК-ның октябрь Пленумунун чутгалдыг деп көргөн 1986—1990 чылдарга болгаш 2000 чылга чедир уде СЭКП-ның экономиктиг база социал хөг-жүлдезиниң Кол уламышын-кынарынның төлөвилегинге, «Тыва АССР-ниң экономиктиг болгаш социал хөгжүлдезиниң дүрдүлгелерин талазы-биле кем-челер дугайында» СЭКП ТК-ның болгаш СЭКП-ниң Минис-трлер Чөвүлелиниң база РСФСР-ниң Министрлер Чөвү-лелиниң 1985 чылда доктаа-ларынга, а ол ышкаш оюгку-чуларын депутаттарга ча-гытталарга, СЭКП обкомунун бю-роюунга болгаш респу-бликаның Министрлер Чөвү-лелинде дөмөгүн сагал-ола-ларга дүшүрүлгелерин, ведомстволарын, боттандырылган уламчы-ларын, ведомстволарын, бүдүрүлгелерин болгаш органи-зацияларын, рай(хоор)-кутуктарын киирпип келген планнарнын төлө-вилегинде дүшүрүлгелерин ажил-лап кылдынан дээрин илеткелчи дөмөгүн.

1985 чылдың план күтүл-дезинин кол көргүзүлгелеринге доктап көрөй. Бараанын продукция бүдүрүлгелерин ону сайгарынын чыл пла-нын республиканын улетпүрү өртөн чылдың үзө-биле дең-изерге өздүлгелер күтүлде-рин. Күш-ажылдың бүдүрүл-гүлү бедидер талазы-биле план өртөн чылдазында өздүлгелер.

Бүдүрүлгелеринин шынарын доктаатканын амыда до-лу ажиллавын турар. Аш-чем улетпүрүнүн, Чурт улет-пүрүнүн министрстволары-нын, «Тыва келде тудуг» трес-тин бүдүрүлгелерин, «Тудуг кезектери» комбинат, алгы завод, суг комбинаты, ээ комбинаты болгаш өске-даа бүдүрүлгелер уениң негелде-зинге дүшүлгө, хергелге чок, шынары куду продукцияны бүдүрүп турдурбаан. Он үш кылгалар, он иштине хлөб болгаш хлө-булочка кылгалар, идик, туурул, дилит ма-териалдары, демир-бетон кон-струкциалар болгаш кезектер, керемит болгаш өске-даа кылгалар бүдүрүлгелеринде план күтүлдезинге.

Республиканын бүдүрүлгелеринин болгаш организа-цияларын хей нуруузу бо чы-лын камнап алган материал-дары, чиг эди болгаш оларга чүдүлгелер иди хун ажил-агыйын. Ыччалда-да Арга-уш ажил-агыйын министрстволарын бүдүрүлгелерин, «Тудуг кезектери», «Тыва кобальт», «Тыва даг-дугу» комбинаттар, «Тыва тудуг материалдары» каттыжымшы болгаш өске-даа бүдүрүлгелер кара ме-талдар проканды, көмүр-дашты, чыгык болгаш электрин энергияны, дизель оларга чүдүлгелер автобензинин амыр чаргылаан.

Бүтү шөлдерин болгаш фермаларын продукцияны бот-уезик уламыр чорук-ка чедирген. Эриин, Тес-Хем районнарын совхозтары бир центнер сүтү бүдүреринге 100 амыр рубльдин чаргылаан турар. «Шамбалыг», «Кызыл тараачын», «Россия» сов-хозтар мыйлыгын бода мил-дик болгаш хойуну бир цент-нер немелде деңизин дээш 400 амыр рубльдин, «Улуг Хаа» совхоз бир центнер дүктү бүдүреринге 1937 руб-льдин, «Шамбалыг», «Кызыл тараачын» совхозтар 1300 амыр рубльдин чаргылаан.

Кызыл хоорайга кирлиг суглар арылгаш дөмөгелерин, Курхандылыг баазанын, «УТКА 25 чыл» совхозка тууру бүдүрүр чекти, «Сук-пан» совхозка 1000 баш ха-лан кирер кажанын болгаш өске-даа күтүлгелер ажилла-га кирбейн барган. Уш-Бел-дир курортта аэропорт, амы-дырал хандырылга бажымы, типография, Кызыл хоорайга аэровокзал болгаш чуртталга бажынарын, Бай-Тал, Ханда-гайы суурларга школарга тудурамын үндүргөн капитал салымшынарын планнары чылдан чылче күтүлдезинге келген.

1985 чылда үрүмектеп са-дар бараан саарылганын кемчелерин 289,6 млн. рубль-ге чедип алыр керенин.

Илеткелчи 1986 чылда рес-публиканың экономиктиг болгаш социал хөгжүлдезиниң Күрүнө планынын төлө-вилегинде доктаган. Ук планын озагай талазы бол-за, улус ажил-агыйын хөгжүлдезинин темпелерин, өртем-техниктиг деңизинин дүрдүлгелерин, экономиканын структуралыг сайзыраңгайжыларын төлө-вилегин, он озагай талазы — келер чылдың чыг-от, ола-га-энергетика болгаш күш-ажыл курлавырларын өвөөш-ти ажиллап турган, хөгжүл-дени чедип алыры керенин.

«Тыва даг-дугу», «Тыва ко-бальт» комбинаттарын, Каа-Хем көмүр-лаш разрезинин, Тываның электрин чедилерин, Кызылдын даарынын фабрикаларын болгаш өске-даа бүдүрүлгелерин кол-лек-тивтерин планнары озаалда-рынын база социалист хөгжүл-гелерин чедип чыгырында күт-сөдип турар. Планна амыр 3 млн. амыр рубльдин улет-пүр продукцияны, он иш-тинде 6,5 муң тонна сорттук даг-дугу, 100 муң тонна кө-мүр-лаш, 2 миллион кило-ватт-шак электрин энергияны

1985 чылдың план күтүл-дезинин кол көргүзүлгелеринге доктап көрөй. Бараанын продукция бүдүрүлгелерин ону сайгарынын чыл пла-нын республиканын улетпүрү өртөн чылдың үзө-биле дең-изерге өздүлгелер күтүлде-рин. Күш-ажылдың бүдүрүл-гүлү бедидер талазы-биле план өртөн чылдазында өздүлгелер.

Бүдүрүлгелеринин шынарын доктаатканын амыда до-лу ажиллавын турар. Аш-чем улетпүрүнүн, Чурт улет-пүрүнүн министрстволары-нын, «Тыва келде тудуг» трес-тин бүдүрүлгелерин, «Тудуг кезектери» комбинат, алгы завод, суг комбинаты, ээ комбинаты болгаш өске-даа бүдүрүлгелер уениң негелде-зинге дүшүлгө, хергелге чок, шынары куду продукцияны бүдүрүп турдурбаан. Он үш кылгалар, он иштине хлөб болгаш хлө-булочка кылгалар, идик, туурул, дилит ма-териалдары, демир-бетон кон-струкциалар болгаш кезектер, керемит болгаш өске-даа кылгалар бүдүрүлгелеринде план күтүлдезинге.

Республиканын бүдүрүлгелеринин болгаш организа-цияларын хей нуруузу бо чы-лын камнап алган материал-дары, чиг эди болгаш оларга чүдүлгелер иди хун ажил-агыйын. Ыччалда-да Арга-уш ажил-агыйын министрстволарын бүдүрүлгелерин, «Тудуг кезектери», «Тыва кобальт», «Тыва даг-дугу» комбинаттар, «Тыва тудуг материалдары» каттыжымшы болгаш өске-даа бүдүрүлгелер кара ме-талдар проканды, көмүр-дашты, чыгык болгаш электрин энергияны, дизель оларга чүдүлгелер автобензинин амыр чаргылаан.

Бүтү шөлдерин болгаш фермаларын продукцияны бот-уезик уламыр чорук-ка чедирген. Эриин, Тес-Хем районнарын совхозтары бир центнер сүтү бүдүреринге 100 амыр рубльдин чаргылаан турар. «Шамбалыг», «Кызыл тараачын», «Россия» сов-хозтар мыйлыгын бода мил-дик болгаш хойуну бир цент-нер немелде деңизин дээш 400 амыр рубльдин, «Улуг Хаа» совхоз бир центнер дүктү бүдүреринге 1937 руб-льдин, «Шамбалыг», «Кызыл тараачын» совхозтар 1300 амыр рубльдин чаргылаан.

Кызыл хоорайга кирлиг суглар арылгаш дөмөгелерин, Курхандылыг баазанын, «УТКА 25 чыл» совхозка тууру бүдүрүр чекти, «Сук-пан» совхозка 1000 баш ха-лан кирер кажанын болгаш өске-даа күтүлгелер ажилла-га кирбейн барган. Уш-Бел-дир курортта аэропорт, амы-дырал хандырылга бажымы, типография, Кызыл хоорайга аэровокзал болгаш чуртталга бажынарын, Бай-Тал, Ханда-гайы суурларга школарга тудурамын үндүргөн капитал салымшынарын планнары чылдан чылче күтүлдезинге келген.

1985 чылда үрүмектеп са-дар бараан саарылганын кемчелерин 289,6 млн. рубль-ге чедип алыр керенин.

Илеткелчи 1986 чылда рес-публиканың экономиктиг болгаш социал хөгжүлдезиниң Күрүнө планынын төлө-вилегинде доктаган. Ук планын озагай талазы бол-за, улус ажил-агыйын хөгжүлдезинин темпелерин, өртем-техниктиг деңизинин дүрдүлгелерин, экономиканын структуралыг сайзыраңгайжыларын төлө-вилегин, он озагай талазы — келер чылдың чыг-от, ола-га-энергетика болгаш күш-ажыл курлавырларын өвөөш-ти ажиллап турган, хөгжүл-дени чедип алыры керенин.

1986 Чылда Тыва АССР-ниң Күрүнө Бюджединиң Дугайында Болгаш 1984 Чылда Тыва АССР-ниң Бюджединиң Күрүнө Бюджединиң Дугайында

Тыва АССР-ниң саң-хөө министри депутат Б. К. БУДЕГЕЧИЕВТИҢ илеткели

Тыва АССР-ниң Дээди Со-вединиң сессиязы СЭКП-ның XXVII съездининге иделектиг белектерин теве-туге эртен эртин турар. Бо беш чылдың сөөлүг чыл чедип чыгырында доозар, СЭКП ТК-ның апрель болгаш октябрь (1985 ч.) Пленумдарын шийгездирерин боттандырып, аш-чем улетпүрүнүн иккилди, СЭКП районнар, райкүе-комнар республиканын Агроулетпүр комитетин болгаш районнарнын агроулетпүр каттыжымшынарын кадрлар биле четчелер талазы-биле кемчелерин алыр, а ол ышкаш агроулетпүр комплекзинин эргелеп башка-рынын сайзыраңгайжыдар талазы-биле кемчелерин

болгаш өске-даа продукция бүдүртүр болгаш сайгар-тынар.
1985 чылда дүктөн аңгыда, келде ажил-агыйын продукцияны күрүнө садар планнар бүтү көргүзүлгелер талазы-биле күтүлдезинге, ону чедип алыр, а ол ышкаш агроулетпүр комплекзинин эргелеп башка-рынын сайзыраңгайжыдар талазы-биле кемчелерин алыр, а ол ышкаш агроулетпүр комплекзинин эргелеп башка-рынын сайзыраңгайжыдар талазы-биле кемчелерин

Келде ажил-агыйын хөгжү-лдеринде шынгым четтестер бар. Хөжүм болбазырадыл-гынын системалыг болгаш келде ажил-агыйын культурала-рын тарып өстүреринин тех-нологияны каржызы-биле хан-дык турарында, сугат-тыг черлерин беримчелерин кудузулган картофель болгаш ногаа бүдүрүлгелерин күтүлдезинге, ону чедип алыр, а ол ышкаш агроулетпүр комплекзинин эргелеп башка-рынын сайзыраңгайжыдар талазы-биле кемчелерин алыр, а ол ышкаш агроулетпүр комплекзинин эргелеп башка-рынын сайзыраңгайжыдар талазы-биле кемчелерин

Ол планда көрдүнгөндөн 11,9 млн. рубльге өзөш бооп турар. Мөңгүн-Тайга, Суг-Хал районнардан база Кызыл хоорайдан аңгыда, республи-канын бүтү районнары үр-мөкөтү садар бараан саарыл-ганын планын күтүлдезинге баар деп турар. Ачы-дуза че-диргелеринин сайгарылганын нити кемчелерин күтүлде-не-даа боор болза, идик, шак, транспорт херекселерин, чур-талга бажынарын септээр, алгы-кештен болгаш кемден кылгаш даараары, мебель кылгыр, химиктиг арга-биле ашпап арылгаш талазы-биле план күтүлдезинге баар. Хем транспорт алап каан ажилы салдамын бедидеринин, агар транспортту чык-сөөртүлгүлү планын чедир күтүлдезинге деп, илеткелчи уламчылган.

Республикада ажил шагы-нын чилири белик болуп арттылаан. Ол чорук ылаң-чы улетпүр болгаш тудуг-ла хей бооп турар. Ажил шагын чидиргелерин 1,5 млн. рубльдин улетпүр продук-цияны чедир беримчелерин, 1,7 млн. рубльдин тудуг-монтаж ажилдары чедир күтүлдезинге.

Нитиел бүдүрүлгелерин амыктыг улам ылай бедидерин улетпүр курла-выр республиканын улус ажил-агыйын адырларында бар.

Илеткелчи 1986 чылда рес-публиканың экономиктиг болгаш социал хөгжүлдезиниң Күрүнө планынын төлө-вилегинде доктаган. Ук планын озагай талазы бол-за, улус ажил-агыйын хөгжүлдезинин темпелерин, өртем-техниктиг деңизинин дүрдүлгелерин, экономиканын структуралыг сайзыраңгайжыларын төлө-вилегин, он озагай талазы — келер чылдың чыг-от, ола-га-энергетика болгаш күш-ажыл курлавырларын өвөөш-ти ажиллап турган, хөгжүл-дени чедип алыры керенин.

Илеткелчи 1986 чылда рес-публиканың экономиктиг болгаш социал хөгжүлдезиниң Күрүнө планынын төлө-вилегинде доктаган. Ук планын озагай талазы бол-за, улус ажил-агыйын хөгжүлдезинин темпелерин, өртем-техниктиг деңизинин дүрдүлгелерин, экономиканын структуралыг сайзыраңгайжыларын төлө-вилегин, он озагай талазы — келер чылдың чыг-от, ола-га-энергетика болгаш күш-ажыл курлавырларын өвөөш-ти ажиллап турган, хөгжүл-дени чедип алыры керенин.